

عدد : ۱۳ - ۶۱ (ایکنجی سنه) ۲۶ : محرم ۱۳۱۸ جمعه : ۱۲ مایس ۱۳۱۹ ۲۵ مایس ۱۹۰۰ (ایکنجی جلد)

ارتقا

(ارتقا) نك اشتابول و طشره
ایچون و سنه لك آجونه سی ۳۲
غروندر بوسته بولی مقبولدر .
صالحی مالچله ارباب فله آچیقدر . هرانی قفم
موتان یاره یلدر . مرکری باب عالی
حاده سیده « معلومات » اداره حایه سیدر

Journal illustré IRTIKA

ادبیات . فنون عسکریه و بحریه .
وناریج و تجارت و زراعت و صنایع
ومعارف و امور نافعه و اکثیفه لی فقراندن
ماحت مصور جریده در . هر نوع خصوصات
ایچون غزته نك مدیری طاهر بکه مرادمت اولنور

Bureaux: 40, rue de la Sublime-Porte,
(Imprimerie Tahir bey) Stamboul.

نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

شمعدیلاک جمعه کیر نلری نشر و...

نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

ادبیات

آثار منظومه

یکی بکار

۴ -

بر انجملای نزهت تمیز جاننده ...
 بیقرار ایضه بکوک ، فاشل ایضه جک ، کوزل
 براز طونوچه واینین ؛ ادای حالنده
 « آمان ، لک متصبی غروری خنده ایدر .
 التده بر ماروکن قابلی عاشقانه رومان ،
 مسیره لده ، سو قاندرده متصل دوار ؛
 پوزنده شوق صبی ، کوزلنده عشق زنان
 کزدر طورور ، متانت ادب غرب افکار !
 اوایر خیال رقیبه یایدی تووات ،
 ویرر لباسه اطواری باشقه برزنت ؛
 بکوک بکوک - سوزلور ایضه پالتوسی ؛ ژاکتی ؛
 کزدر « مونوقل » ی کوزنده ، غریب ذوق حیات ؛
 حرم قلبه سر پرشیم حسیات
 اوهر زمان یاقه سندن قوفان چیچک دهمتی !
 ع. نادر

ماضی آمالم

تمایلات انیری ؛ روح معصوم
 بوتون زهر آمال ایچنده ، مستننا
 براغلائی سماویله ، برخیا له ، اوزاق ،
 فقط اوزاقلنک مبهیتله رفیق
 ردای شعر شبانی ایچنده بر محوم
 خیا له عاند ایدی ؛ پرینه استعلا
 اولوردی عمق حیاطده برشب مغلق ؛
 بوش ، براق امل ، بر فراز تار و عمیق
 که هپ غلام کثیفیه نیر آمال
 سوز و شمر افولیه ، بر غرور ظهور
 شهابلر آفتیردی فضای امید .
 بیکون او افق شهابی بی رفتور جدال
 سحابلر قاپور ، بر نشیده دجور ،
 ایکلدیور بوشب ناشکیب یاسمده .

فاخر

صفحات حسیات

هرسک حسی ، فکری ، خویلیسی
 باشقه برنک ایچنده دالغه لایر .
 کیمنک افق تار سوداسی
 آجیلرکن مؤبد آقایی ؛
 کیمی بر مقبرک سکوننده
 اضطرارانه تسلیت طویلا ؛
 کیمی مسهوف نشئه سودا
 دوشونور بر صبح شوخ بهار ،
 که سیاستده کهکشانلردن
 نفعلر سربیلیر ، ودورا دور
 برالهی نشیده رنور
 ظل شعرنده مشجرک ، او یوان
 روح معصوم عشق بر تنی
 انبساط نوازشیله او بر ؛

کیمی ، برلیل مظم و مغیر
 بوتون آفاقه سیل ظلمتی

برقار اقلق سحابه خشمیله
 تولدور درکن کورر املرینک
 غم و هجرانه ممتزج برانین
 کچی بر عمق تار مجهوله

سوزولوب کریمه لره یتدیکتی ؛
 کیمی شهبال عشقک آسوده
 کورونن ظل اضغاننده
 آوونور عمرینک یتدیکتی ؛

کیمنک ایتسام روخندن
 بر سحر ، بر طلوع اولور پیدا ؛
 بعض یتاب نشئه برالحان
 بر غروب عکس ایدر سیاستده .

بدنه مسجور احتیاج غرام ،
 قوشارم مضطرب ، دل آزرده ،
 بر نهایتنر افق امید ؛
 آرارم بر مظالم آرام ،
 که سای یدیم شعرنده
 بوتون آمال نشئه دن محروم
 حزن یتاب عشق محروم
 اویوسون بر دقیقه . بر لحظه .

محمد سجدی

صولوق چیچک

کیم بیلیر هانکی سینه نک اشوخ
 زیتیدک سن ای زوالی چیچک !
 شیمدی بولارده بر غبار وجروح
 ایشته اولمکده سک سودو که نهرک
 اوکجه بردست برنوازشله
 قویارلدک ، و مست و نکه تریز ،
 بر نظر پرورانه تابشله

پارلادک سینه لده ؛ شعر آمیز
 کوزلرک هر نگاه منعطفه
 وردی بر انشراح عطر آتین .
 صوکر صولدک ، غریب و آواره ،
 اوکوزلد سینه دن سقوط ایتدک .
 ظل ایدر میدک ؛ آووخ ... بیچاره !
 که بولونسون اویسته لده وفا ...

ساهر

صریحه

برادر مرحوم علی ایچون
 کادکجه حزن خاطره منی یاده ممانک
 بر حس نهانی ایدیور زوجی بیار
 تأثیر فحیمی هپ اوکونکی ضرباتک
 اغلامده در چشم کدرنا کی هر بار
 §

آقشام اولیوردی ، بتون آفاق ایدی کران
 کویا که جهان کسوه حزنه کیریوردی
 ظلمتلی لیلک دله خشیت ویریوردی
 دستنده اجل ایلدیکی آن-سی نالان

§
 ساعت ایدیوردی کیجه مک نصفی اعلان ،
 طللمشدی جهان اوقویه ، بر صمت ایدی اشیا
 یالکز شوخیانه سن ایدک قهقهه بیرا ،
 قارشیکده ده کران ایدی برمشهد عریان ؛

§
 خورشید ایدی قات قات بولوط التنده نمایان
 برنوحه به بکزر ایدی قوشلرده کی الحان ،
 تابوت ایله گذشدی اوه بر سوری انسان
 عکس ایتدی فساد و زمان ناله هجران ؛

§
 کیردک اوکون آغوشنه خاک سپهک سن
 ترک ایله یلرک زلرله برکبه شیون
 برکبه شیون که بتون کون زده مدفن
 بیچاره پدر ، والده هپ آغلار زالا ؛

§
 بر غنجه ایدک سنده محترار قناده ؛
 دوشدک قره طوبراقره هنکام غاده ،
 قالدی بو غریب عالمه ماننده ، بکاده
 سندز اولیور شمدی بو عالم زنده ندان
 کرده سونی ؛

محمد جدی

ارتقا

شعر کر ، حسیات رقیقه نک مرأت انعطافی
 اولایلیر . بوآزده کوسرتیور که حس
 ایدیلرک یازیلان شعرلر هر زمان بویه طبیعی
 صمیمی اولیور .

— سائل —

قائمنز ؛ متأذی ، چکیور بار حیاتی
 آماده موت ایشته کزدر خسته مجروح
 تأخیر ایدیور عزمنی بر فکرت مدوح
 معطوف ایدی زیر اکا بر خنده آتی

§
 بر خنده آتی ، که آنکه منسلی
 بروعد مبیجکه مفرح ، متعالی
 تمجیل ایددجک موتی بیچاره فقط آه
 نوزاد کپوش ایدر بخش تسلی

§
 پینده او طفلک الم آورده خیالی
 امید معیشتله کچر روز ولایلی
 [برلقمه به محتاجه الهی] دیه ایلکر
 بی چاره دلی هپ الم حزن ایله مالی

§
 آماده موت ایشته کزدر خسته و مجروح
 ترک ایتسمده اوروحنی ، ترک ایتز انی روح !
 از میری ؛
 احمد جمیل

آثار نثر

روزنامه خاطر تمدن صوک صحیفه :

بیم بیوک بر تقصم وار ، که بونی تلافی
 ایله جک قوتی سکر سندهر آردایم حالده سینه
 بولامادم . بلکه سندهر نک اعصابه و بره جکی
 سکون طبیعی ایله بوقیصه و عمریمک صوک
 کونرنده قابایله بیلیر . شوکندی وجدانه
 خطاب ایدرک یازدایم صحیفه لری اوقویورم .
 هر کون قلم ، فکرم اوزرنده حاصل ایلدیکی
 تأثیراتی بر شخص آخر صورتده تدقیق
 ایله یورم ؛ صکره حکم ایدیور که بوقیصان
 دهاد و غریبی بوغلیان بی یک اوزون بر مدت
 راحت برقیصه جق .. بین ایدرم ؛ تأثر ،
 تامل خله توأمدر . بر بریزک لازم غیر مفادق
 کی ، نه ن اونی ، نده اونی ترکه راضیدر .
 الکجدی بر اشتغال ، الک فی نر مباحثه بی
 شو تأثیرات فطریه دن - ولوموقت اولسون -
 سینه آیره یور . دیک تسلیم ایتلی ؛ بوکا
 عارضی دیمه ملی ..

بن برهیج اولدایم حالده شو صفحات
 قلبی ، مقبره تحساستی ، سرگذشت برغلیانی
 اوقورکن ، طولاشیرکن کتسمده بیوک بر
 خارقی اعاده لک حس ایدیورم ؛ بد قدرت
 بی تشکیل ایدرکن قلبه آتشین بر مزاج
 تأثر و برمش . باق شاعر دکم ؛ لکن بتون
 حساسیت شعر دکلی ؛ اوت ؛ بعض شعرلر
 بیلیم که تصور ایدیله بیلیمک شرفدن محروم
 قاله حق قدر زوالیدرلر . آنلر ؛ قهرلرک ،
 حرفلرک شکلرک قیود مضیق آتنده حس
 اولتیق شاننده طوغمازلر . اوقدر مائل
 سربستی ، اولمقه برابر سینه طبیعتک زبون
 تلقین ایدرلر .

شباب ، معصیت ، غیرت دویینک شو
 اوزون نوطلر سینه باقیکز . کنجکلدن برشمه
 حقیقت آنحق حساباتک طبیعیمکنده
 طوبولمازی ؛ عجب هر شاب متحسک زبده
 حیاتی بومیدر ؛

واه ، بیچاره دفتر جکلم ! سز سکر سینه
 قدر قلبمک آجیلر سینه ، طوبونر سینه شریک
 اولدیکز ، هر نه به بقسه منظوری بر لوحه
 تاملدن آیردایدن مین قلبمک قسولر سینه ، هیجا
 نلر سینه آگاه اولدیکز ؛ کیم سینه دیکله مک
 تحمل ایدمده یکی متأثر قلبی سز بیوک بر تحمل
 تسلیتکار وضعیله دیکله دیکز ؛ سینه لایقی که
 شوفلدک ؛ عمری تلخیصه جالشدایم وقت
 الک صوک صحیفه کزده قوبه جف کله ، بر آه
 نالشکار شکنده یازلش بولونسون !

لکن سزی ، معرض فوادی ، حریم
 وجدانی فصل الددهم ؛ سز هر درد و خمر -
 نلر مه الاملرمله مشترک دکلی سکر ؛ بن نه حس
 ایدرایسم ، اوکسزده واقف اولمایور میسکر ؛

کال ناموس وامینته منتظماً ومطر داً افا
واجرادن عبادتدر .

واقعا ، غزنه لک مجبور اولدینی وظائفی
تعیین ویان صد دنده و بر دیکز معلوماتک
بوقدری درجه کفایده کورله مزه ده
« خدمت » ، « حق و حقیقت » ، « حیت
ولایت » کله رینک احتوا ایلدیک معانی
ومضامینک تشریحی رایکی غزنه طولیدرمقه
موقوف اولوب اکایسه قلمزک عجزی مانع
اولدیندن بوقایده کی تعریف ایلدکنفایدردک
بر آذرده محررله ، طابعله توجیه نظر ایدم :
معلومدرک زده یازمیلر ایکی قسم اولوب ، بر
قسمی کجی و کوندر زلم مطبوعاتده چاپلشالر ،
یعنی - تعمیر جائز ایسه - شئون محررلری
ایکنجیسی ایسه ، یاهوزر مکتبده ، علم تحصیلده
ویاخود مکتبی اکال و یاترک ایتدکن سکره
شعر و ادبیات ایلدکن اشتغال ایدرله هر هفته غزنه لره
اثر اهداسی لطفند بولنان نوهوسان ایدردک -
تدقیق مطبوعات محرر محترمک دبدیکی کی
بونلر جوق شکر حد کفایه بلوغ اولدینی
حالده - آلان تومن تومن یتشمکده درلر -
معافیله - شمدی هرشی جوق یا کلش
آ کلاشیلور - بوسوزلده بر معنای دیگر
ورلسون . بوفاده مزدن ظن اولنسون که
کنجلمزک یازمامسی فکر ندهیز . بالعکس ؛
یازسونلر ! فقط بی پایان دگرلردن ، مصدق
قوملردن ، مذهب نهرلردن آرق غنای
کلدیکندن ، مطبوعات ، بر مقاله جدیدیه
ویاقیه یازمقدن صرف نظر درت تلغراف خلاصه سیله

براجال تربیب ایددهجک محررله عرض
اقتضای ایدیلور . ده تدقیق مطبوعات محرر
محترمی طرفندن نوهوسانک شعر و ادبیات
ایله اشتغالی یوزندن ایلورده کندیاری ایچون
شایان تأسف نتیجه لر حصوله کلهجکی زمینده
یازیلان مقاله بعض مکتب اداره بهر نرنجه
نظر دفته آله نقد طلبیه خطرات لازمه ده
بولندینعی المعنوییه اشتبشار ایتشدک .
یا لکز صوک درجه تأسف ایدلهجک بر
جهت وارده اوده بعض نوهوسانک هنوز
اعدادینک برنجی وایکنجی سنه لرنده
بولندقلری وفن وادب نامه پک آرزیشیه
مالک اولدقلری حالده ، شعر ، رومان
یازمقلده اکنتا ایتیه درک بر غزنه نک امور
تحریریه سی درعه ده اتمک کی زردار باب انصافده
هیچ روق شایان تجویز و مساعیه اوله به جق
احواله تشبیلدر . عجب ، بوجوقلر بوزدن
متولد ضرر و زیانی نه ایله تلافی ایددهجک ؟
هیچ دگی ؟ چونکه بونلر امتحانلده
معروض اوله یقلمی مشکلات هر دلو ظن
ونحنینک فوئده اولدیندن نه قدر تأسف
ایدله آذرده فقط بوبایده نوهوسانک ذرمجه
قباحتلری بوقدر .

بلکه اون درت سنه نک صوک هجوم غلبانیله
سینه واقف اوله مدینفی اطرادسز خانجا .
نرله سنی دوشونیلور . سنک اولوق ایسته بور .
بن شکسته آمال بر معصومک خسران
مؤبدله ایکله مهنه مشابه : بر هر جومرجی
سعادت آراسنده وایراق ایدلرینک انقاض
ماتداری سوزرکن . آردی آراسی کیلیمز
بر ترانه لاهوتی کی سزدانما اشکوفه استقباده
لمک ینه کنده بکیزجه محسوس اوشمه اقبالنی
اطرافه صاجار و تکرار ایدر سیکر : یاشایه .
جستک ای ماتلی قلب ، یاشایه جستک !

ایشته بن سزک اوله مفهوم ملاری تسلیت مالک
نامه سکر سنه نک احزان قلبیک فلذک سیاه .
هندن بر نقطه خاطر نواز منوینت کوسره مین زبده
اختراندن بنه بر یغین اشتکای روح دوکدرک ...
ایلری به کجیورم . یتیمه واقف سکر ای بدخت
یازراقلر .. بن ، بتون تشایجی بر سراب
موهوم قدر بشریتی سوسنیدره ممش او .
امیدلره آرق قایلما یه جفم . مصیبت ،
حسرت ، المی درت جهندن در اغوش ایدله
دیلر . بویه بر نقطه دن سزه انخاف ایدیه
جکم نامه ملات بوندن باشقاسی اوله ماز . سز
آنجقنی ، بوقلب مجروحی اونوما ییکر .
نالش قلبی صافلاییکر . روح آمالی کیمسه
صافلاییکر . فضله سنی ایستهم .. الوداع
حامله ماضی آلام .. الوداع سوکیلی یازورو
جقلم .

حسین فهمی

وظائف مطبوعات

برملک ایچنده جرأ و رسانتک تکتری
اوملکک الک مهم فوائدنی تأمین ایددهجک
اسباب و وسائطک باشلیجه لرندن معدود
اولوب تزیاد انتشاریه ایسه نظر نمونیه
باقلمق الدن کز . فقط آتی نشر ایددهجک
ذولک قدرت علمیه و ادبیه مالک اولمزدن
صرف نظر صاحب حیت ولایت اولملری
شرطدر .

سوزده شو صورته بدأ ایتکدن
مقصدمن غزنه لره نه کی وظائف ایلهمکلف
اولدقلری دیلمز دوندیکی قدر بیلدرمه
برجیغر بوق ایچون ایدی . بنساء علیه
دیجهجکزه : غزنه لره نه کی وظائف ایله
مکلف اولدقلری شویله بر قاج جمله ایله
خلاصه اتمک لازم کلیرسه دینیه بیلرکه :
غزنه لره اول بول ایچنده یشادقلری ملکتنلرک
هر دلور ترقیانه خدمت ، طریق حق و حقیقتدن
اصلا آیرلامق اوزره تصویر افکار ایلهمکله
برابر - کرک بومی و کرک اسبوعی -
بر غزنه نک قائلرینه نه کی خدمت ایتسی
ونه کی معلومات ویرمی لازم کلیرسه آنلری

سوزده ک قایبورم ... آغلامه .. یچاره یبارق
آغلامه .. روح کی سنده بکای المکی آزارت
... اویله بر فقلرک واردی که شدت حزن
وماللدن بر فقلر مایش دوکمه درک سوندیلر ،
خاموش خاموش فغان ایلدرک سرنکون
توده ظلام اولدیلر ...

بندن یغین مشتکی سکر بدختلر ،
سوق قضا سزی برما یوسک ایدی ملاتنه
دوشور دیسه قباحیت بددهی ؛ طالعک تیغ
شامته هدف دگی سکر ؛ یچاره قلبیک
بیدیکی صرصره جرن و غرامک سزه اصابت
ایدن رجه سی بوقدرشیدمیدر ؛ یا حقیقتده
قلم اوله بیدیکر نه یا با حقدیکر ؟
سز بندن ، بن قلبمدن ، قلم آندن فریاد
ایله سون ! قسری یوق ، بو اویله بر آهنگ
فغان وجوده کتیررکه اک بلیغ سکوتلر قدر
بشریتک ، حیاتک ناشی ، اضطرابی تقریر
ایلر ...

آندن ... بیلر میسکر سوکیلی غمکسارنرم
بوکیمدر ؟ حزن اوله لانه سیله ر هفتدر بی
زبون اطواری ایلن قیز ... هانی بروقلر
سزه آندن بحث ایلرکن بر جوش بر خروشه
قاممدن صاخیلان سیلابه سودا بر چوغزری
عمان سیاهه باطیرمش ، محو ایتشدی .

آندن اقتباسی آلام ایددرک سزه احساس
هیجان و اخزان ایلرکن اکثر ایتکندی غیب
ایدر ، نه یازدیم ، نه ده دوشوندیکی تقدیر
ایدردم ؟ .. اوخ .. بونی بیامه جک نه وار ؟
بتون هاجسه سودا ایله طولوب برری
اوسته یغیلان اوزوالی یازراقلرک الک جوق
وصفیه ، مزیدیه ، حزنیه ، معصومیتیه
مونس اولدقلری مخلوق .. او .. او برنک
مخلوق ...

برشب تاریک مهران ایچنده - اورابه
کیتدیکم وقت ، اکثریا - مظل اوطه جنمک
کنارم آکینه صوقیلور ، بندن بکده
اوزاق اولمایان اویاوروجمی دوشونمک
باشلار ، صکره بتون صمیمیت قلبیه یالکر
آلک روخنه مکشوف احتراض سودا کارانه
حالا بر جریان ویرمک ایستهم .. سز ، بی
بوقرا کقلر آراسنده بیله تها برافقه قائل
اولمایان صادق دوستلر ؛ اوزمان اولانجه
بلاغت افاده کز ، یأس غریبانه کز ایله فارشومه
دیکلوب ظلمات هیچی ماضی به کومولن
بدختلقلرم ، دیوانه لکرم میانده برشعله
امید حیات بارلادارق بوقورقچ کزدابک
فرق ایدله مین مشوش آرزینی کوستررسکر .
وبعض تسلیتکارلر کزده وارکه بر زمزمه
بللوری ایله ، قولامه قدر یا قلاشهرق ...
یاشایه جستک ، ای ماتلی قلب یاشایه جستک
ادوار حیاتی ، سنک ادوار آمالک زرقیق
ایدهجک روح اوقدر اوزاقده دکلدز ...

یچاره یبارقلر ، قلبیک شواقل تحمل براندازی
سزندن باشقه قالدیرجق بدختلر یوق که ...
بیلرک یچاره سفیلر ؛ شو دقتیه ده کی این
روح ، اشتکای یاسم سزک بدختلر کز
تلقینلر بدر . سزه آجیدینق قدر قلبیه رحم
ایتم .. یاسز ، بتون مدت عمرنی ، دور تحسینی
دهرک اویسود صدماتیه ازمش ، کجیروش
اولان ارقداشکزی هیچ دوشونیلور میسکر ؟
آلک برنجیره یأس فی ارام ایچنده جیرینان
قلبه آجیور میسکر ؛ یتیمه اون غفور سنه لک
عمرینک - دون بیوک بر خسرانله قایبان -
کوتیه کوردیکر ، مذلقه حیاتک مستکره
بیبانلرنده طولاشه طولاشه یاشامقدن
غنا کتیرمش بر کتجک خلاصه - استقبایده
بوزه یتیمه کجیه جکی ؟

بیلر میسکر بدخت یازراقلر ؛ اوکون حیات
تک تنکای هولانکیزی ایچنده صیقیه صیقیه
بیوک بر غلبانله جوشمغه وسیله آریان قلم
سزی نه قدر قورقوشمدهی ؛ او وقت نه حس
باشیدیکمی تحظر ایدیلور میسکر ؟ شمیمه
مایوسیدن قورقونج بر فکر اختار طوغارق
سزی یابالکر هرکه کشاده بر حال ایلترک
ادبوت کیمککلکی ایستهمه مشمیدی ؟

صودارم سزه ای محرم انیم اولان کتوم
بجیغفر ، بن غیویم سزده نه کی تأثر حاصل
ایدده بیلیدی ؛ بر توده غرام و هیجانله
دلغا یاسدن ، تماندن ، استقبال ایچون پک
آرز ایددن بحث ایلن بوروح ملامت زده نک
افراقی سزه نه کی بر رقت احساس ایده
بیلیدی ؛ اوخ .. اعتقاد ایلور که بوسیل
بوریشان صحیفه لر ، قلبیک ضربان هیجان
آلودیه یاشایان جزو لردر . بن ماثله آنلرک
اوسته کیکلهجک خط بطلان تاریخ قلمی ده
یامال خزان ایللهجک ! .. اوت ، بن اولدکده
ن صکره آنلری اله آلوب اوقویهجق وارنلر
بوجوددن پک آیری فطرت صاحبدرلر ،
جانلری صیقلماق ایچین اواشکابه حزنک
الوافق برمی یلینسی بیله دیکله مک ایسته -
مزله .. دوران ، بر دولاب نسیاندک
دونکی وقوعاتی ، ششونانی فردای دیکره
ایصال ایتدن چاه عدمه یووارلار ... واه
زوالی مینی مینی جکلرم ، سزه هانکی قیدسکر
حجره سه قایونوب جو رو بهیسه قدر سرشک
محات دوکجهجکر .. الوراده ، اومقبره
سیاه ایچنده سزی یتیمه روحدن ، بوروح
ناکامن باشقا کیم زیارت ایددهجک ؟ کیم
طوبراق اولمش وجودک ، سموتیه جقمش
بر روحک جامه حیسانله مزین ایکی راست
کلدیک مصائب قلبیه سینه مدم اولوق ایسته -
یهجک ؟ ..

ایسته شو حقیقه صافده مزاب قلبمدن
سیلان ایدن ظلمت اشتکالیه قاراردی .
آنکده حیات سفیدینه برنک سیاه احزان